

Tilsynsrapport

sak 2017-08

Trafikkberedskap på omkjøringsruter

Saksnummer	2017-08
Publiseringsdato	30.08.2017
Tilsynslag	Bente Irene Berland Molland, tilsynsleder Sverre Slettemark, fagrevisor veg Liv Rørlien, fagrevisor juridisk
Tilsynspart	Statens vegvesen, Region sør

Om rapporten

Denne rapporten er basert på tilsyn i Statens vegvesen, Region sør. Tilsynssaken omhandler trafikkberedskap på omkjøringsruter.

Rapporten inneholder en oppsummering av tilsynet og en presentasjon av tilsynsfunn.

Tilsynspart skal innen fastsatt frist komme med tilbakemelding på hvordan avvikene vil bli håndtert, sammen med en tidsplan for gjennomføring. På bakgrunn av denne tilbakemeldingen vil Vegtilsynet vurdere videre oppfølging, eller lukking av avvikene.

30.08.2017

Sign.:

Sign.:

Bente Irene Berland Molland
tilsynsleder

Trude Tronerud Andersen
direktør

Sammendrag

Vegtilsynet har undersøkt om Statens vegvesen, Region sør har etablert et tilstrekkelig system for å sikre at trafikksikkerheten ivaretas på omkjøringsruter dersom vegnettet blir stengt.

Saken viste at Region sør har etablert et planverk som består av en regional trafikkberedskapsplan og av lokale trafikkberedskapsplaner for hver av de fem vegavdelingene.

Innhentede data viser at det er mangler ved kartlegging av problempunkter for omkjøringsrutene, og i beskrivelsen av omkjøringsrutene.

Regionen har etablert rutiner som skal sikre at gjeldende planverk er oppdatert. Videre har regionen etablert rutiner for å gjøre gjeldende planverk tilgjengelig for entreprenører med ansvar for trafikkberedskap.

Samlet sett viste tilsynssaken at Region sør har gjort et omfattende arbeid siden sist undersøkelse, men at det gjenstår noe arbeid før alle planer er i samsvar med krav. Region sør bør gjennomføre øvelser for å se om planverket fungerer etter intensjonene, og bruke erfaringene til å videreutvikle planene.

Innhold

1. Bakgrunn	5
2. Mål og problemstillinger	7
3. Gjennomføring og metode	10
4. Tilsynskriterier	13
5. Tilsynsresultater	16
Vedlegg 1: Mottatt dokumentasjon	40

1. Bakgrunn

Hendelser på veg, som for eksempel trafikkulykker, ras og flom, kan få store konsekvenser for trafikkavviklingen. Statens vegvesen skal planlegge og organisere trafikkberedskapen slik at de klarer å opprettholde god trafiksikkerhet, god framkommelighet og regularitet når det oppstår en unormal situasjon på vegnettet som påvirker trafikkavviklingen.

Ved bruk av omkjøringsveger settes ofte ny type og økt mengde trafikk på vegen. En viktig del av trafikkberedskapen er å forutse og forebygge sårbarhetspunkter på omkjøringsrutene, slik at sikkerheten for trafikantene blir ivaretatt.

Vegtilsynet gjennomførte i 2015 en tilsynssak angående beredskapsplaner for omkjøringsruter i Region sør.¹ Tilsynet viste at det var mangler når det gjaldt regionens arbeid med trafikkberedskap, og Vegtilsynet ga tre tilrådninger:

Tilråkning 2015-01 nr. 1: *Sikre at risiko- og sårbarhetsanalyser blir gjennomført i samsvar med krav.*

Tiltaket fra regionen for å håndtere denne tilrådingen var å innføre krav til at det gjennomføres ROS-analyser for omkjøringsvegene i forbindelse med utarbeiding av nye driftskontrakter, og at dette beskrives i «Regional trafikkberedskapsplan».

Tilråkning 2015-01 nr. 2: *Sikre at regionen har et planverk som er i samsvar med krav.*

Tiltaket fra regionen var at det skulle utarbeides en regional trafikkberedskapsplan, og at det i denne skulle framgå at vegavdelingene har ansvar for utarbeidelse av lokale trafikkberedskapsplaner, og å etablere omkjøringsruter langs riksveg- og fylkesvegnettet.

¹ Sak 2015-01 *Trafikkberedskap – planlegging av omkjøringsruter*

Tilråding 2015-01 nr. 3: *Sikre at planverket som er tilgjengelig på beredskapsområdene sine mapper på fellesområdet samsvarer med det som er tilgjengelig for entreprenør.*

Her beskrev regionen at det skulle utarbeides en oversikt i den regional trafikkberedskapsplanen over regionens trafikkberedskapsdokumenter. Oversikten skulle beskrive lagring av dokumentasjonen, samt ansvar og frister for oppfølging av de ulike dokumentene.

Basert på mottatt dokumentasjon på at tiltakene var gjennomført, ble tilrådingene lukket. Vegtilsynet ønsker i denne tilsynssaken å følge opp og vurdere om de tiltakene som Region sør gjennomførte har hatt effekt.

2. Mål og problemstillinger

Målet med tilsynet var å undersøke om Statens vegvesen, Region sør har etablert et tilstrekkelig system for å sikre at trafikksikkerheten ivaretas på omkjøringsruter dersom vegnettet blir stengt.

For å undersøke dette har Vegtilsynet sett på følgende problemstillinger:

Problemstilling 1

Har regionen sikret at det er etablert et planverk som er i samsvar med krav?

Problemstilling 2

Har regionen sikret at gjeldende planverk er oppdatert og gjort tilgjengelig for entreprenør?

Problemstilling 3

Er det gjennomført øvelser i samsvar med krav?

Begrepsbruk

Omkjøringsrute/veg²

Enten en midlertidig påbudt/anbefalt oppmerket og skiltet kjørerute i forbindelse med veganlegg eller på grunn av andre årsaker, eller en fjernveg utenom tettsted.

Stengningslenke³

Delstrekning av en veg mellom to eller flere kryss, hvor det finnes alternativ omkjøringsrute.

NVDB⁴

«Nasjonal vegdatabank (NVDB) er en database med informasjon om statlige, kommunale, private, fylkes- og skogsbilveger.» Vegkart er en offentlig versjon av databasen.⁵

VegROS⁶

VegROS er en grovanalyse av risiko og sårbarhet for framkommelighetsbrudd på vegen. I VegROS gjøres også en kategorisering av egnethet av omkjøringsruter.

VegCIM⁷

Statens vegvesen sitt krisehåndterings- og risikoanalyseverktøy.

² <http://tsh.toi.no/index.html?21321>, Trafikksikkerhetshåndboken, TØI

³ NVDB datakatalog

⁴ Statens vegvesen sin hjemmeside <http://www.vegvesen.no/fag/teknologi/Nasjonal+vegdatabank>

⁵ www.vegkart.no

⁶ Retningslinjer for VegROS, Statens Vegvesen, 04.05.17

⁷ Delrapport 2, *Krisestøtteverktøy CIM – anbefalinger*, NIFS-rapport 76/2014, 20.10.2014

Trafikkberedskapsklasser

«Regionene skal kategorisere vegnettet i trafikkberedskapsklasser. Vegens samfunnmessige betydning skal ligge til grunn for inndeling i trafikkberedskapsklasser. Kategorisering i trafikkberedskapsklasser skal ta utgangspunkt i behov for trafikkberedskap på strekningen. Det er spesielt viktig å vurdere trafikkberedskapsklasse med tanke på utrykningstid.»

Risiko- og sårbarhetsanalyser⁸

Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser) er en metodikk for å kartlegge sannsynlighet og konsekvenser av uønskede hendelser, og samtidig planlegge tiltak for å forebygge dem eller redusere konsekvensen av dem dersom de skulle oppstå.

⁸ Håndbok R611 *Trafikkberedskap – håndtering av uforutsette hendelser på veg*, 2015

3. Gjennomføring og metode

Tilsynssaken er gjennomført som en revisjon.⁹

Vegtilsynet sendte varsel om tilsyn 27. april 2017. Det ble gjennomført åpningsmøte med tilsynspart 11. mai 2017 for å informere ytterligere om tilsynssaken, gjøre nødvendige avklaringer om gjennomføringen av tilsynet, og å opprette en god dialog med tilsynspart.

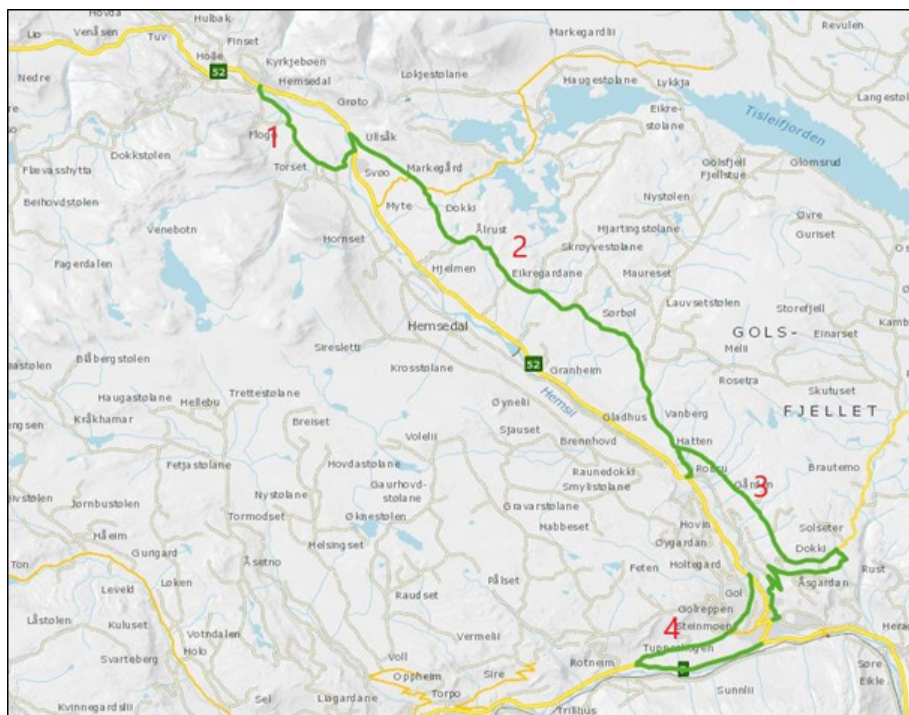
Vegtilsynet har mottatt dokumentasjon knyttet til regionens arbeid med trafikkberedskap (vedlegg 1).

Etter dokumentgjennomgangen ble det gjennomført intervju med den ansvarlige for oppfølging og oppdatering av regional trafikkberedskapsplan, og med de ansvarlige for den lokale trafikkberedskapsplanen i vegavdeling Vest-Agder, vegavdeling Vestfold og vegavdeling Buskerud. Vegavdelingene Vestfold og Vest-Agder ble valgt ut fordi begge hadde driftskontrakter som skal fornyes i 2017. Vegavdeling Buskerud ble valgt fordi fylket har flest antall kilometer riksveg. Det er også gjennomført intervju med beredskapsrådgiver i Region sør. Referat ble oversendt for verifisering til de som ble intervjuet. I tillegg til intervjuene, er det gjort avklaringer via e-post med de avdelingsdirektørene som er ansvarlig for at det blir utarbeidet ROS-analyser av omkjøringsvegene, og med ansvarlige for driftskontraktene for Mandal og Vestfold øst. Avdelingsdirektørene ble også bedt om å legge fram en oversikt over alle øvelser for håndtering av hendelser på veg som er gjennomført i Region sør etter 01.11.2015, hvor det skulle synliggjøres hvilke av øvelsene som var gjort i forbindelse med nye driftskontrakter.

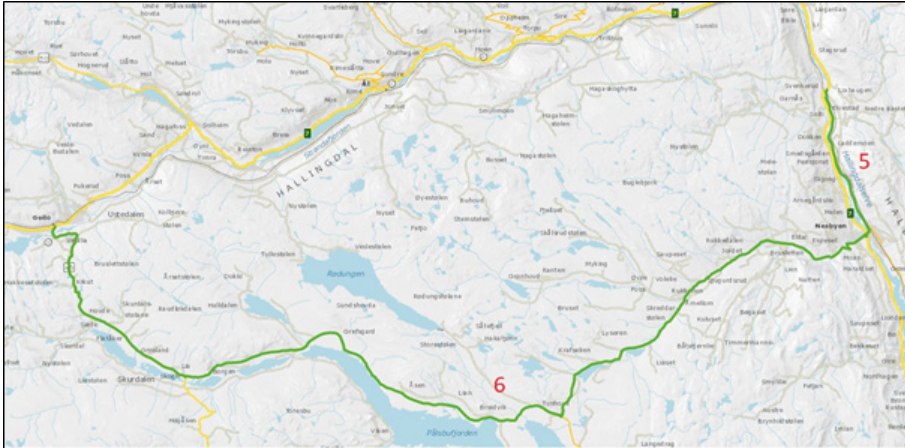
Vegtilsynet gjennomførte stikkprøver på et utvalg omkjøringsruter for å undersøke om problempunkter er kartlagt. Omkjøringsruter tilknyttet vegavdeling Buskerud ble valgt fordi det går fram av mottatt dokumentasjon at det er her det er flest omkjøringsruter for riksveg (91 stk.). Følgende strekninger er undersøkt:

⁹ En revisjon er en systematisk, uavhengig og dokumentert prosess for å skaffe tilsynsbevis og bedømme de objektivt for å bestemme i hvilken grad tilsynskriteriene er oppfylt.

1. 06-RV00052-005, Ulsåk–Hemsedal
2. 06-RV00052-003, Rorbru–Myte
3. 06-RV00052-002, Spildra–Rorbu
4. 06-RV00052-001A, Gol sentrum–Spildra
5. 06-RV00007-009, Nesbyen–Svenkerud
6. 06-RV00007-014A, Torpo Vest–Gullhagen

Figur 1: Oversikt over omkjøringsruter (1)

Figur 2: Oversikt over omkjøringsruter (2)

Tilsynspart har lagt forholdene til rette for en effektiv gjennomføring av tilsynet.

Innhentede data er vurdert opp mot tilsynskriteriene, og danner grunnlaget for tilsynsfunnene. Symboler som er brukt for å illustrere tilsynsfunnene i rapporten går fram av tabellen under:

Symbol	Vurdering av samsvar med tilsynskriterier
	Avvik: Mangel på etterlevelse av krav
	Observasjon: Tilsynsbevis sett opp mot tilsynskriteriene, og der forbedring er mulig. Uten forbedring kan forholdet utvikles til et avvik.
	Det undersøkte forholdet er i samsvar med krav.

Utkast til rapport ble lagt fram for Statens vegvesen, Region sør 13. juli 2017, med frist for å gi tilbakemelding på faktafeil. Tilsynspart gav slik tilbakemelding innen fristen, og dette er tatt hensyn til ved endelig tilsynsrapport.

4. Tilsynskriterier

Tilsynskriteriene i saken baserer seg på og er utledet fra følgende kravdokumenter:

- Håndbok R611 *Trafikkberedskap*

Problemstilling 1: Har regionen sikret at det er etablert et planverk som er i samsvar med krav?

For denne problemstillingen er det fire tilsynskriterium.

Tilsynskriterium 1: Regionen skal ha en regional trafikkberedskapsplan.¹⁰

Regionen skal utarbeide en regional trafikkberedskapsplan for hendelser på veg. Den skal beskrive Statens vegvesens roller og ansvar, inneholde oversikt over lokale trafikkberedskapsplaner i regionen, og beskrive hvor oppdaterte planer er tilgjengelig.

Tilsynskriterium 2: Regionen skal ha lokale trafikkberedskapsplaner.¹¹

Regionen skal utarbeide lokale trafikkberedskapsplaner for vegnettet i regionen. Planene skal beskrive tiltak for å opprettholde trafikkavviklingen, inkludert retningslinjer for å stenge veger og iverksette omkjøring.

Lokale trafikkberedskapsplaner skal dekke en strekning eller et område. I følge Håndbok R611 skal det utarbeides strekningsvise lokale trafikkberedskapsplaner for veger i trafikkberedskapsklasse 1. Veger i denne trafikkberedskapsklassen er viktige med tanke på samfunnsmessig betydning, utrykningstid mm. Vegdirektoratet har i e-post gitt uttrykk for at dersom de områdesvise trafikkberedskapsplanene omfatter alle riksveger med tilhørende omkjøringsveger, er det ikke nødvendig å ha egen strekningsvis lokal trafikkberedskapsplan for veger i trafikkberedskapsklasse 1.

¹⁰ Håndbok R611 *Trafikkberedskap*, kap. 3.2, regional trafikkberedskapsplan

¹¹ Håndbok R611 *Trafikkberedskap*, kap. 3.3, lokale trafikkberedskapsplaner

Tilsynskriterium 3: Problempunkter på omkjøringsrutene skal kartlegges.^{12,13}

Alle omkjøringsruter skal gjennomgås for å kartlegge problempunkter i vegnettet som begrenser omkjøringsmuligheter. Dette kan blant annet være sårbarhetspunkter med betydning for trafikkberedskap, vegstandard, strekninger eller broer med lavere tillatt aksellast, strekninger med lokale trafiksikkerhetsutfordringer og ulykkespunkter/-strekninger.

Ved kartleggingen skal det foretas en vurdering av fordeler og ulemper ved ulike alternativer. Det skal legges vekt på konsekvensene for beboerne langs vegen, slik at disse ikke utsettes for uakseptable sikkerhetsforhold. Omkjøringsveger bør ikke gå forbi skoler, barnehager, sykehus osv.

Gjennom kartlegging og befaring skal det avgjøres om vegen har tilfredsstillende standard til å bli benyttet som omkjøringsrute.

Trafikkberedskapsplaner inkludert beskrivelse av omkjøringsruter skal revideres ved oppstart av ny driftskontraksperiode.^{14,15}

Tilsynskriterium 4: En lokal trafikkberedskapsplan skal inneholde beskrivelse av omkjøringsruter herunder beskrivelse av spesielle forhold.¹⁶

Omkjøringsrutene skal beskrives med oversiktskart, detaljkart, detaljert beskrivelse og skiltplan.

Det er opprettet mal for hvordan omkjøringsrutene skal beskrives. Utover forhold som aksellast, høydebegrensninger, lengde og kjøretid, skal «spesielle forhold» ved omkjøringsruten beskrives. «Spesielle forhold» er ikke definert i håndboken. Med tanke på at beskrivelsen av omkjøringsruten skal brukes av entreprenør ved iverksettelse av omkjøring, er det naturlig at forhold ved ruten som kan utgjøre en trafiksikkerhetsmessig risiko, som for eksempel lokale tra-

¹² Kap. 7.2, kartlegge problempunkter på omkjøringsruter

¹³ Kap. 7.3, kontakt med eksterne aktører tilknyttet omkjøringsruter

¹⁴ Håndbok R611, kap. 3.1, generelt

¹⁵ Håndbok R611, kap. 7.2, kartlegge problempunkter på omkjøringsruter

¹⁶ Håndbok R611, kap. 3.3, lokale trafikkberedskapsplaner

fikksikkerhetsutfordringer som skoler, barnehage og sykehus og lignende, er beskrevet under dette punktet eller i beskrivelsen for øvrig.

Alle omkjøringsruter skal være registrert i NVDB.

Problemstilling 2: Har regionen sikret at gjeldende planverk er oppdatert og gjort tilgjengelig for entreprenør?

Tilsynskriterium 5: Trafikkberedskapsplaner skal være tilgjengelig for entreprenør med ansvar for trafikkberedskap.

Oppdaterte trafikkberedskapsplaner skal være tilgjengelige på elektronisk format for alle parter som har behov for disse. Trafikkberedskapsplanene skal gjøres tilgjengelig for entreprenører med ansvar for trafikkberedskap.

Problemstilling 3: Er det gjennomført øvelser i samsvar med krav?

Tilsynskriterium 6: Regionen skal planlegge, gjennomføre og evaluere øvelser for håndtering av hendelser på veg.¹⁷

Regionen skal sette krav til og lage planer for gjennomføring av øvelser i regional trafikkberedskapsplan. Dette skal inkludere tema, omfang, frekvens og involverte parter.

Som minimum skal det gjennomføres en øvelse innen ett år etter oppstart av kontrakt med ny entreprenør for drift av veg. Øvelsen skal være relevant for trafikkberedskap.

Etter øvelsen skal det foretas en evaluering med utarbeidelse av en rapport.

¹⁷ Håndbok R611, kap. 8, Øvelser. Regional Trafikkberedskapsplan – Region sør

5. Tilsynsresultater

Tilsynskriterium 1: Regionen skal ha en regional trafikkberedskapsplan.

Innhentede data

Regional trafikkberedskapsplan for Region sør trådte i kraft 01.11.2015. Av vedlegg 2 – «oversikt over ansvar og frister – trafikkberedskap», går det fram at de fleste trafikkberedskapsdokumentene skal følges opp og eventuelt oppdateres årlig. Vegtilsynet mottok referat fra møtet 16.05.2017 i veg- og transportavdelingen, der oppdateringen skulle planlegges. Referatet viser at den regionale trafikkberedskapsplan er gjennomgått og endringer som er gjort. Det inneholder også disse punktene:

- bakgrunnen for møtet
- forståelsen av Håndbok R611 *Trafikkberedskap* ang. utforming av lokale trafikkberedskapsplaner
- lagring – hvor og hvordan er det mest hensiktsmessig at beredskapsdokumentene lagres
- samhandling med nødetatene
- tungtransporten og omkjøringsveger
- hvem gjør hva framover

Sammen med møterefateratet mottok Vegtilsynet en oppdatert regional trafikkberedskapsplan, datert 16.05.2017 (2. utgave). Gjennomgang av denne viser at den er utformet i samsvar med kravene i Håndbok R611 *Trafikkberedskap*. Planen viser til de lokale trafikkberedskapsplanene for alle de fem vegavdelingene i Region sør: Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder.

Planen ble ikke revidert innen fristen i 2016. Årsaken var at planen var ganske ny, og at det hadde ikke vært så mye endringer i regionen. Fordi det har vært høy aktivitet i regionen, vil Region sør oppdatere planen årlig. Det kan være aktuelt å endre frekvens dersom aktivitetsnivået i regionen endres. Det er ambisjon om at gjeldende plan skal revideres innen 01.09.2018.

I intervju ble det opplyst at den årlige oppdateringen av planen ikke inkluderer en gjennomgang av risiko- og sårbarhetsbilde av vegnettet. Det ble opplyst at det ikke gjennomføres VegROS årlig, men dette blir gjennomført i forbindelse med arbeidet med handlingsprogrammet som gjøres hvert fjerde år. I tillegg kan det bli gjennomført VegROS ved store endringer i vegnettet.

Vurdering

Tilsynskriteriet er oppfylt.

Tilsynskriterium 2: Regionen skal ha lokale trafikkberedskapsplaner.

Innhentede data

Vegtilsynet mottok lokale trafikkberedskapsplaner for alle de fem vegavdelingene i Region sør. Dokumentgjennomgangen viste at planene bygger på en felles mal, mens innholdet er tilpasset til vegavdeling og organisasjon. Innholdet i planene samsvarer med de kravene Håndbok R611 *Trafikkberedskap* setter til utforming av lokale trafikkberedskapsplaner. Alle de fem planene inneholder lenke til dokumentasjon som viser stengingslenker og omkjøringsruter. I intervju ble det bekreftet at samtlige beskrivelser av omkjøringsruter/stengningslenker med skiltplaner ligger som vedlegg til de lokale trafikkberedskapsplanene.

Det er ikke utarbeidet egne strekningsvise lokale trafikkberedskapsplaner for veger i trafikkberedskapsklasse 1, men de områdesvise lokale trafikkberedskapsplanene omfatter alle riksveger med tilhørende omkjøringsveger i regionen.

Vurdering

Tilsynskriteriet er oppfylt.

Tilsynskriterium 3: Problempunkter på omkjøringsrutene skal kartlegges

Innhentede data

Av dokumentet «Retningslinje VegROS» går det fram at risiko- og sårbarhetsanalysen VegROS skal gjennomføres på vegnettet. VegROS er en grovanalyse av risiko og sårbarhet for fremkommelighetsbrudd, og i VegROS gjøres også en kategorisering av omkjøringsrutenes egnethet. Risikovurdering av vegnettet (VegROS av vegnettet) og risikovurdering av omkjøringsrutene (VegROS av omkjøringsruter) skal utføres i to separate operasjoner. Alt som gjøres relatert til gjennomføringen av VegROS analysen skal dokumenteres og arkiveres på tildelt mappe på felleskatalog.

I intervju ble det opplyst at siste gang det ble gjennomført VegROS på alle riksveger var i 2016. Det ble også opplyst at vegavdelingene skal gjennomgå VegROS-registreringene sine årlig, for å sikre at dataene er oppdaterte. VegROS er ikke en fullstendig kartlegging av problempunkter på omkjøringsruten, men skal danne grunnlag for dette arbeidet. I Region sør ble SAMROS (forløper for VegROS) gjennomført første gang i 2014/2015, og det forelå en viss egnethetsvurdering av omkjøringsrutene da vegavdelingene startet opp arbeidet med de lokale trafikkberedskapsplaner inkludert omkjøringsrutene i 2016.

Prosessansvarlig for gjennomføring av VegROS av vegnettet opplyser at VegROS av omkjøringsruter og kartlegging av problempunkter i samsvar med Håndbok R611 er to ulike vurderinger, med to ulike forankringer; henholdsvis retningslinjene for VegROS og Håndbok R611. Det ble opplyst at VegROS av omkjøringsruter er en grovanalyse med formål å vurdere framkommelighet og fare for stenging av over lengre perioder. Risikoen på omkjøringsrutene etter VegROS-analysen skulle kategoriseres (grønt, gul, rødt) for å beskrive egnetheten. Det arbeidet som skal gjennomføres i samsvar med Håndbok R611 har til formål å kartlegge de enkelte omkjøringsrutene grundigere for hvert problempunkt, identifisere tiltak, involvere eksterne parter for å sikre at omkjøringsrutene er vurdert med tanke på både framkommelighet og trafiksikkerhet.

Det går fram av regional trafikkberedskapsplan¹⁸ at det ved etablering av omkjøringsruter skal tas utgangspunkt i risiko- og sårbarhetvurderingene som ligger i VegROS. Utover dette er det ikke gitt føringer for hvordan kartleggingen skal gjennomføres. Planen setter også krav til at det skal gjennomføres ROS-analyser ved fornyelse av driftskontraktene.

Etablering av omkjøringsruter

I intervju med vegavdeling **Vest-Agder** ble det opplyst at den årlige revisjonen av VegROS som ble gjennomført i mai 2016 kun gjaldt hovedvegnettet. Det har ikke vært gjennomført nye VegROS-analyser på omkjøringsrutene, da det ikke har vært store endringer på vegene. Det ble det gitt uttrykk for at VegROS av omkjøringsrutene er en grov ROS-analyse, og at det med fordel kunne vært gjort grundigere på hver omkjøringsrute.

I intervju med vegavdeling **Vestfold** ble det opplyst at det er gjennomført en kartlegging av sårbare punkt på omkjøringsrutene. De har tatt utgangspunkt i VegROS for omkjøringsruter og fylt på med erfaringsbasert innsamling av informasjon. Dokumentasjonen Vegtilsynet har mottatt viser at det ble gjennomført et møte med eksterne (brann, politi og sykehus) i juni 2016. Deretter ble det avholdt møter med kommunene og fylkeskommunen over flere dager i august/ september 2016. Disse møtene lå deretter til grunn for risikoanalysene som ble gjennomført for alle omkjøringsrutene. Risikoanalysene ble gjennomført internt med personer fra plan og forvaltning, byggeledere for driftskontrakter og personer fra fagfeltet tunnel. Metoden som ble brukt var erfaringsbasert med en systematisk gjennomgang av omkjøringsrutene. Det ble gitt uttrykk for at det er viktig at ansvarlige for driftskontraktene er involvert i arbeidet med omkjøringsrutene. Videre ble det sagt at omkjøringsrutene går forbi mange skoler, og at vegavdelingene derfor hatt dialog med kommunene om varslingsrutiner ved eventuell iverksetting av omkjøring.

¹⁸ Punkt 3.2

I intervju med vegavdeling **Buskerud** ble det opplyst at det skal fornyes to driftskontrakter i 2018, to i 2019 og en i 2020, og at de da vil gjennomføre VegROS-analyser for omkjøringsrutene som inngår i driftskontraktene. De opplyste at de kartleggingene som er gjort for å finne problempunkter på omkjøringsrutene er VegROS fra 2014 (tidl. SAMROS), og at denne er dokumentert i VegCIM. I tilbakemeldingen på utkast til tilsynsrapport ble det opplyst at det er gjort VegROS for omkjøringsveger på fylkesveg i juni 2016.

ROS-analyser i forbindelse med fornyelse av driftskontrakter

Når det gjelder ROS-analyser i forbindelse med fornyelse av driftskontrakter, har Region sør kun fornyet to driftskontrakter i 2017.

Driftskontrakt **Mandal**. Tilsynspart har lagt fram dokumentet «Omkjøringsveier»,¹⁹ som dokumentasjon på at det er gjennomført ROS-analyse ved fornyelse av kontrakten. Det er opplyst at ROS-analysen er gjennomført som en del av VegROS i 2014/15.

Driftskontrakt **Vestfold Øst**. Tilsynspart har lagt fram dokumentet «Vedlegg til Lokal trafikkberedskapsplan for Vestfold – stengningslenker med tilhørende omkjøringsruter for E18 i Vestfold.»²⁰ Tilsynspart opplyste at risikoanalysene er gjennomført høsten 2016 i forbindelse med arbeidet med å etablere omkjøringsruter (se avsnittet om etablering av omkjøringsruter).

Vurdering

Region sør har gjennomført VegROS for riksvegnettet og for omkjøringsrutene. Alle vegavdelingene har tatt utgangspunkt i VegROS ved etablering av omkjøringsruter, men den videre kartleggingen er ulikt gjennomført i vegavdelingene. En ROS-analyse i samsvar med VegROS av omkjøringsruter oppfyller ikke i tilstrekkelig grad håndbokskravene til kartlegging av problempunkter. Den manglende kartleggingen kan medføre at ikke alle fordeler og ulemper vurderes, og at det ikke gjennomføres avbøtende tiltak ved etablering av omkjøringsruter.

¹⁹ Rapporten er datert 22.08.2014

²⁰ Dokumentet viser til andre risikoanalyser med tilhørende funn og tiltak.

Trafikkberedskapsplaner skal revideres ved oppstart av ny driftskontraksperiode. Omkjøringsrutene er del av de lokale trafikkberedskapsplanene, og kravet til revisjon gjelder derfor også for disse. Gjeldende regional trafikkberedskapsplan for Region sør sier at ved hver fornyelse av driftskontraktene, skal det gjennomføres ROS-analyser for omkjøringsrutene. Det er ikke satt nærmere føringer til gjennomføringen av ROS-analysen. Med tanke på at omkjøringsrutene skal revideres er det naturlig at ROS-analysen må inneholde de elementer som omfattes av en kartlegging av en omkjøringsrute.

Ved fornyelse av driftskontrakter har de to aktuelle vegavdelingene valgt to ulike tilnæringsmåter for gjennomgang av omkjøringsrutene. Den ene vegavdelingen har valgt å bruke en VegROS-analyse fra 2014, og den andre vegavdelingen viser til arbeidet med kartlegging av omkjøringsruter. Dette kan tyde på at den regionale planen ikke er tydelig nok når det gjelder hvilken fremgangsmåte som skal ligge til grunn ved gjennomføring av ROS-analyse ved fornyelse av en driftskontrakt.

Funn 1 – avvik

Statens vegvesen, Region sør har ikke gjort en fullstendig kartlegging av problempunkter på alle omkjøringsruter.

Funn 2 – observasjon

Regional trafikkberedskapsplan har mangelfull beskrivelse når det gjelder krav til gjennomføring av ROS-analyse for omkjøringsruter ved fornyelse av driftskontrakter.

Tilsynskriterium 4: En lokal trafikkberedskapsplan skal inneholde beskrivelse av omkjøringsruter, herunder beskrivelse av spesielle forhold.

Innhentede data

Formkrav til beskrivelse av omkjøringsruter

Vegtilsynet mottok dokumentasjon som viste alle omkjøringsruter på riksveg i Region sør. Et utvalg av omkjøringsrutene ble gjennomgått for å undersøke om de er beskrevet i samsvar med krav.²¹

Antall gjennomgåtte omkjøringsruter:

vegavdeling Buskerud, 30 av 91 omkjøringsruter

vegavdeling Telemark, 10 av 28 omkjøringsruter

vegavdeling Vestfold, 10 av 39 omkjøringsruter

vegavdeling Aust-Agder, 20 av 78 omkjøringsruter

vegavdeling Vest-Agder, 10 av 21 omkjøringsruter

Gjennomgangen av dokumentene «Beskrivelse av omkjøringsruter» viser at omkjøringsrutene i stor grad er beskrevet med de punkter som går fram av tabellen (tabell 6 side 26) i Håndbok R611. Vegavdeling Vestfold har opplyst at de ikke er ferdige med å beskrive alle omkjøringsrutene i henhold til mal. Vegtilsynet har gått gjennom det foreløpige materialet, som inneholder en presentasjon av omkjøringsrutene, inkludert stengingslenker.

Dokumentgjennomgangen viste at 62 av 80 gjennomgåtte omkjøringsruter er registrert i NVDB.

Spesielle forhold

Dokumentgjennomgangen viser at punktet «spesielle forhold» i beskrivelsen av omkjøringsruten i liten grad er utfylt.

²¹ Håndbok R611, tabell 6: Beskrivelse av omkjøringsruter

Vegavdeling **Buskerud** hadde bare beskrevet «spesielle forhold» i to av de 30 gjennomgåtte beskrivelsene. Under intervju ble det opplyst at dersom det er spesielle forhold ved omkjøringsrutene, så vil de framgå av risikoanalysene som er dokumentert i VegCIM. Vegavdeling Buskerud opplyser videre at beskrivelsene ikke blir brukt av entreprenørene. Entreprenørene skal ved hendelser finne informasjonen i NVDB og skiltvedtak/arbeidsvarslingsplan.

I tilbakemelding på utkast til rapport opplyser tilsynspart at problemstrekningene er beskrevet i et internt dokument opprettet 10. november 2016. Dette dokumentet er ikke vist til av tilsynspart underveis i gjennomføringen av tilsynet, men tilsynspart har nå sendt over dokumentet til Vegtilsynet. Det er ikke gitt noen informasjon om hvilken formell status dette dokumentet har.

Vegavdeling **Telemark** har ikke beskrevet «spesielle forhold» for omkjøringsrutene Seljord-Høgdaismo og Høgdaismo-Åmot. En gjennomgang av ytterligere ti beskrivelser av omkjøringsruter viser at spesielle forhold ikke er fylt ut, men at forholdene er beskrevet andre steder i skjemaet for to omkjøringsruter.

Vegavdeling **Aust-Agder** – for sju av 20 gjennomgåtte beskrivelser er «spesielle forhold» fylt ut.

Vegavdeling **Vest-Agder** – for tre av ti gjennomgåtte beskrivelser er «spesielle forhold» fylt ut.

E18 x fv.452 Vollevannet – x fv.1 Oddernesbrua		Kart:10-EV00018-006	
	Fra	Via	Til
Kjennetegn (kryss etc)	x fv. 452 Vollevannet	fv.452, fv 453, fv.405, fv.1	x fv.1 Oddernesbrua
Kjennetegn (kryss etc)			
Lengde hovedveg	2,4 km	Tillatt aksellast	BK10-50
Lengde omkjøringsveg	29,4 km	Høydebegrensninger	4,3 m
Økt kjøretid	29 min		
Spesielle forhold	Omkjøring større kjøretøy. Ta av med Lillesand - Birkeland - Samkom - Vennesla pga. høydebegrensning. Kan også være nødvendig med supplerende skilting rett fram i andre kryss.		

Figur 3: Eksempel på utfylling av «spesielle forhold» i beskrivelse av omkjøringsrute, Vest-Agder

Vegavdeling **Vestfold** har ikke fylt ut beskrivelsen, men har angitt forhold og tiltak i den foreløpige utarbeidete presentasjonen. Alle opplysninger knyttet til «spesielle forhold» er i tillegg lagt inn i NVDB, og dette er også fylt inn i de skiltplanene som er ferdig utarbeidet.

Stikkprøver

Vegtilsynet gjennomførte stikkprøver på et utvalg omkjøringsruter i vegavdeling Buskerud. Omkjøringsrutene ble tilfeldig valgt, og Vegtilsynet inspiserer rutene og noterte problempunkter i samsvar med det som er beskrevet i kapittel 7.2 i Håndbok R611.

Omkjøringsrutene som ble inspisert var:

1. 06-RV00052-005, Ulsåk–Hemsedal
2. 06-RV00052-003, Rorbru–Myte
3. 06-RV00052-002, Spildra–Rorbu
4. 06-RV00052-001A, Gol sentrum–Spildra
5. 06-RV00007-009, Nesbyen–Svenkerud
6. 06-RV00007-014A, Torpo Vest–Gullhagen

Under stikkprøvekontrollen avdekket Vegtilsynet følgende eksempler på problempunkter som kan få betydning for trafikksikkerheten:

Omkjøringsrute: Ulsåk–Hemsedal

- Smale broer ved inn- og utkjøring fra omkjøringsrute i begge ender av strekningen (bilde 1). Bro i sør-øst mangler eget område for fotgjengere (bilde 2).
- Bratt parti som kan medføre trafikale problemer, spesielt vinterstid.

Bilde 1: Smal bro ved inn- og utkjøring fra omkjøringsrute

Bilde 2: Smal bro som mangler eget område for myke trafikanter

Omkjøringsrute: Robru–Myte

- Ulsåk skole ligger i umiddelbar nærhet til vegen. Økt trafikk/tungtrafikk kan medføre større risiko for brukere av skolen (bilde 3).
- Bratte partier kan medføre trafikale problemer, spesielt vinterstid.
- Manglende skilting av kryss FV231 og FV224 kan skape trafikale problemer, og bør skiltes ved omkjøring. Skilting ligger ikke inne i skiltvedtak (bilde 4).
- Innsnevring ved bro på strekningen kan medføre trafikale problemer ved økt trafikk.

Bilde 3: Ulsåk skole ligger i umiddelbar nærhet til vegen. Økt trafikk/tungtrafikk kan medføre økt risiko for brukere av skolen.

Bilde 4: Kryss som bør skiltes ved omkjøring. Det er lett å misforstå kjøreretning,

Omkjøringsrute: Spildra–Robru

- Åsgårdane barnehage ligger i umiddelbar nærhet til vegen. Økt trafikk/tungtrafikk kan medføre økt risiko for brukere av barnehagen (bilde 5).
- Bratte partier kan medføre trafikale problemer, spesielt på vinterstid.
- Bebyggelse tett på vegen, noe som kan medføre lokale problemer ved økt trafikk

Bilde 5: Åsgårdane barnehage ligger i umiddelbar nærhet til vegen. Økt trafikk/tungtrafikk kan medføre økt risiko for brukere av barnehagen.

Omkjøringsrute: Gol sentrum–Spildra

- Rotneim barnehage ligger i umiddelbar nærhet til vegen. Økt trafikk/tungtrafikk kan medføre økt risiko for brukere av barnehagen.
- Gårdstun/bebyggelse tett på vegen, kan medføre lokale problemer ved økt trafikk (bilde 6).

Bilde 6: Gårdstun/bebyggelse tett på vegen, kan medføre lokale problemer ved økt trafikk.

Omkjøringsrute: Nesbyen–Svenkerud

- Smal bru, maks bredde 3,6 meter, med bratt stigning inn til bro. Kan medføre trafikale problemer, spesielt for vogntog på vinterstid (bilde 7).
- Bebyggelse/utkjørsler tett på vegen, kan medføre lokale problemer ved økt trafikk.

Bilde 7: Smal bru, maks bredde 3,6 meter, med bratt stigning inn til bro. Kan medføre trafikale problemer, spesielt for vogntog på vinterstid.

Omkjøringsrute: Torpo Vest- Gullhagen

- Bebyggelse tett på vegen, kan medføre lokale problemer ved økt trafikk.
- Bratt parti kan medføre trafikale problemer, spesielt vinterstid. Skiltet med 7 prosent stigning i den nord-vestlige delen av strekningen.

Sammenstilling av Vegtilsynets stikkprøver (2017) og beskrivelse av omkjøringsruter i vegavdeling Buskerud

Vegavdeling Buskerud har opplyst at det ble gjennomført kartlegging av problempunkter for omkjøringsruter som en del av VegROS i 2014. Vegavdelingen opplyser at de har fylt ut beskrivelsen av omkjøringsruter, og at disse dataene blir lagt inn i NVDB.

Vegtilsynet har sammenlignet problempunktene fra stikkprøvene med beskrivelse av omkjøringsrutene, og spesielt den delen som gjelder «spesielle forhold»:

Tabell 1: Sammenstilling av Vegtilsynets stikkprøver mot vegavdeling Buskerud sine beskrivelser av omkjøringsruter

Omkjøringsrute	Problempunkter påpekt i Vegtilsynets stikkprøver (2017)	Beskrivelse av omkjøringsruter
06-RV00052-005 Ulsåk- Hemsedal	<ul style="list-style-type: none"> • Smale broer ved inn- og utkjøring fra omkjøringsrute i begge ender av strekningen. Bro i sør-øst mangler eget område for fotgjengere. • Bratt parti kan medføre trafikale problemer, spesielt vinterstid. 	Vegtilsynet har mottatt arbeidsvarslingsplan/ skiltvedtak for omkjøringsruten. Spesielle forhold fremgår ikke av dokumentasjonen.
06-RV00052-003 Rorbru- Myte	<ul style="list-style-type: none"> • Ulsåk skole ligger tett på vegen, noe som kan medføre økt risiko for brukere av skolen ved økt trafikk/-tungtrafikk. • Bratte partier som kan medføre trafikale problemer, spesielt vinterstid. • Manglende skilting av kryss FV231 og FV224 kan skape trafikale problemer og bør skiltes ved omkjøring. Skilting ligger ikke inne i skiltvedtak. • Innsnevring ved bro på strekningen kan medføre trafikale problemer ved økt trafikk. 	Vegtilsynet har mottatt arbeidsvarslingsplan/ skiltvedtak for omkjøringsruten. Spesielle forhold framgår ikke av dokumentasjonen

06-RV00052-002 Spildra- Rorbu	<ul style="list-style-type: none"> • Åsgårdane barnehage ligger tett på vegen. Økt trafikk/tungtrafikk kan medføre økt risiko for brukerne. Bratte partier kan medføre trafikale problemer, spesielt vinterstid. • Bebyggelse tett på vegen kan medføre lokale problemer ved økt trafikk. 	Vegtilsynet har mottatt arbeidsvarslingsplan/ skiltvedtak for omkjøringsruten. Spesielle forhold framgår ikke av dokumentasjonen.
06-RV00052-001A Gol sentrum- Spildra	<ul style="list-style-type: none"> • Rotneim barnehage ligger tett på vegen. Økt trafikk/tungtrafikk kan medføre økt risiko for brukere av barnehagen. • Gardstun/bebyggelse tett på vegen kan medføre lokale problemer ved økt trafikk. 	Vegtilsynet har mottatt arbeidsvarslingsplan/ skiltvedtak for omkjøringsruten. Spesielle forhold framgår ikke av dokumentasjonen.
06-RV00007-009 Nesbyen- Svenkerud	<ul style="list-style-type: none"> • Smal bru, maks bredde 3,6 meter, med bratt stigning inn til bro. Kan medføre trafikale problemer, spesielt for vogntog vinterstid. • Bebyggelse/utkjørsler tett på vegen kan medføre lokale problemer ved økt trafikk. 	Vegtilsynet har mottatt arbeidsvarslingsplan/ skiltvedtak for omkjøringsruten. Spesielle forhold framgår ikke av dokumentasjonen.
06-RV00007-014A Torpo Vest- Gullhagen	<ul style="list-style-type: none"> • Bebyggelse tett på vegen kan medføre lokale problemer ved økt trafikk. • Bratt parti kan medføre trafikale problemer, spesielt vinterstid. Skiltet med 7 prosent stigning i den nord-vestlige delen av strekningen. 	Vegtilsynet har mottatt arbeidsvarslingsplan/ skiltvedtak for omkjøringsruten. Spesielle forhold framgår ikke av dokumentasjonen.

Oppfølging av Vegtilsynets stikkprøver (2015)

I tilsynssak 2015-01 gjennomførte Vegtilsynet stikkprøver på tre tilfeldige stengingslenker med tilhørende omkjøringsruter i Buskerud og Telemark for å undersøke om eventuelle problempunkter var tatt hensyn til i omkjøringsrutene. Vegtilsynet avdekket den gang flere problempunkter som kunne ha betydning for trafikksikkerheten.

Omkjøringsrutene i vegavdeling **Buskerud** er forandret siden 2015. De to stengingslenkene med omkjøringsruter som ble undersøkt i tilsynssak 2015-01 inngår nå i 16 omkjøringsruter med rutenummer. Da dette er en betydelig endring, har ikke Vegtilsynet undersøkt om forholdene som ble påpekt i 2015 er tatt hensyn til i beskrivelsen av de nye omkjøringsrutene.

Vegavdeling **Telemark** opplyser at de har gjennomført kartlegging av omkjøringsruter i mai 2016 ved å gjennomføre en VegROS av omkjøringsruter.

Vegtilsynet har sammenlignet problempunktene som ble påpekt gjennom stikkprøvene med beskrivelse av omkjøringsrutene, og spesielt den delen som gjelder «spesielle forhold». Resultatet er som følger:

Tabell 2: Sammenstilling av problempunkter avdekket i tilsynssak 2015-01 mot vegavdeling Telemark sine beskrivelser av omkjøringsruter

Omkjøringsrute	Problempunkter påpekt i stikkprøver i sak 2015-01	Hendelser vegavdeling Telemark har påpekt gjennom VegROS	Beskrivelse av omkjøringsruter
Nutheim–Seljord–Ofte (Telemark)	<ul style="list-style-type: none"> • Fv503: Skiltet med at vegen ikke er egnet for vogntog • Fv503: Flere smale og bratte parti • Fv503: Skole på strekningen. • Fv801: Skole og skiløyper på strekningen • Fv801: Smal og bratt veg med mye kurver 	<p>Vegavdeling Telemark har opplyst at Fv503 og Fv801 i dag inngår i to omkjøringsruter: Seljord–Høgdalsmo (08-EV000134-003) og Høgdalsmo–Åmot (08-EV000134-004).</p> <p>Omkjøringsrute Seljord–Høgdalsmo: To hendelser er påpekt: 1) deler av vegen er kun for mindre kjøretøy 2) deler av vegen er problematisk vinterstid.</p> <p>Dette samsvarer med de funn som ble gjort i sak 2015-01 (se kolonne til venstre). VegROS viser derimot ikke til at det er skoler og skiløyper langs omkjøringsruten.</p> <p>Omkjøringsrute Høgdalsmo–Åmot: Det er ikke gjennomført VegROS av denne omkjøringsruten.</p>	<p>Seljord–Høgdalsmo (08-EV000134-003): Spesielle forhold fremgår ikke av beskrivelsen av omkjøringsruten.</p> <p>Høgdalsmo–Åmot (08-EV000134-004): Spesielle forhold fremgår ikke av beskrivelsen av omkjøringsruten.</p>

Vurdering

Region sør har gjort en omfattende jobb ved å utarbeide lokal trafikkberedskapsplan og ved å beskrive 257 omkjøringsruter i henhold til mal siden forrige tilsynssak.

Stikkprøver utført av Vegtilsynet 2015 og 2017 avdekket flere problempunkter på omkjøringsrutene. Ingen av disse forholdene, som etter Vegtilsynet har trafikk-sikkerhetsmessig betydning, er å finne igjen i de nylig utarbeidete beskrivelsene av omkjøringsrutene under punktet «spesielle forhold» eller i beskrivelsen for øvrig. Dokumentet som ble sendt inn i forbindelse med tilbakemelding på utkast til rapport, gir en beskrivelse av «spesielle forhold», uten at det er avklart hvilken formell status dette dokumentet har. Dette tyder på at beskrivelsene av omkjøringsrutene fortsatt har mangler. Mangelfulle beskrivelser kan medføre at de ikke er en støtte for de aktiviteter entreprenøren skal utføre ved hendelser på veg.

Funn 3 – avvik

Beskrivelsene er mangelfulle når det gjelder spesielle forhold ved omkjøringsrutene.

Tilsynskriterium 5: Trafikkberedskapsplaner skal være tilgjengelig for entreprenør med ansvar for trafikkberedskap.

Innhentede data

Det framgår av regional trafikkberedskapsplan, vedlegg 2, hvem som har ansvar og hvilke frister som er satt for å utføre oppgaver. I mottatt referat fra møte 16.05.2017 i veg- og transportavdelingen, framgår det at stengingslenkene og omkjøringsvegene er tilgjengelig for entreprenørene i NVDB gjennom kartløsningen (vegkart.no), mens skiltplanene sendes til entreprenørene via e-post.

De lokale trafikkberedskapsplanene inneholder et eget punkt som omhandler roller og ansvar. Her står det at: «Trafikkberedskapsplanene skal gjøres tilgjengelig for entreprenører med ansvar for trafikkberedskap», og hvem som er ansvarlig for dette. Det står også at: «Entreprenørenes forpliktelser i denne sammenhengen, er regulert gjennom driftskontraktene». Punktet sier også hvem som har ansvar for å oppdatere alle dokumenter som inngår i trafikkberedskapen, og frist for å gjennomføre dette.

Et eget punkt i de lokale trafikkberedskapsplanene omhandler omkjøringsruter. Det framgår at omkjøringsrutene skal være en del av konkurransegrunnlaget, og at de fysisk skal ligge i entreprenørens beredskapshengere. Det står også hvem som har ansvar for at eventuelle oppgraderte ruter i løpet av kontraktperioden gis til entreprenøren. I tillegg er det beskrevet hvem som har ansvaret for at oppgraderte omkjøringsruter til enhver tid ligger i NVDB.

Både den regionale trafikkberedskapsplanen og de lokale trafikkberedskapsplanene inneholder distribusjonsliste, og under intervju ble det opplyst at dette er med på å sikre at trafikkberedskapsdokumentene skal være kjent i vegavdelingene. Byggherre for drift og vedlikehold har jevnlig møter med entreprenørene, og dette er med på å sikre at de har oppdatert dokumentasjon.

Vegtilsynet mottok de to driftskontraktene som var fornyet etter 01.11.2015: driftskontrakt **Mandal** og driftskontrakt **Vestfold øst**. Dokumentgjennomgang viste følgende om entreprenørs ansvar for omkjøringsruter:

Tabell 3: Beskrivelse av entreprenørs ansvar, driftskontrakt Mandal

Driftskontrakt	Entreprenørens ansvar, jamfør driftskontraktens kap. D2-S17
Mandal Datert 01.11.16 (Utlysing)	<p>Driftskontraktens kapittel D1, prosess 18.3, inneholder en beskrivelse av entreprenørens beredskap på veg, herunder også beredskap ved etablering av omkjøringsruter:</p> <p>«Arbeidet skal utføres i henhold til etablerte planer (inkludert planer for omkjøringsruter). Byggherre holder nødvendige spesialskiit for faste omkjøringsruter. Entreprenøren har ansvar for drift, vedlikehold og lagring av skiltmateriellet. Ved behov for omkjøringer som ikke er regulert i planene for omkjøringsruter, skal byggherren kontaktes for fastlegging av omkjøringsrute.»</p> <p>D2-S17 inneholder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Byggherrens beredskapsplan ved naturfarer- Del A, generell del» • «Byggherrens beredskapsplan ved naturfarer- Del B, spesiell del» • «Beredskapsplan for tunneler Generell del» • «Beredskapsplan for tunneler Spesiell del, Kirkeheitunnelen» • Beskrivelse av omkjøringsrute 10-EV00039-005, 10-EV00039-004 og 10-EV00039-004a

Tabell 4: Beskrivelse av entreprenørs ansvar, driftskontrakt Vestfold øst

Driftskontrakt	Entreprenørens ansvar, jamfør driftskontraktens kap. D2-S17
Vestfold øst Datert 01.05.16 (Utlysing)	<p>Driftskontraktens kapittel D1, prosess 18.3, inneholder en beskrivelse av entreprenørens beredskap på veg, herunder også beredskap ved etablering av omkjøringsruter:</p> <p>«Arbeidet skal utføres i henhold til etablerte planer (inkludert planer for omkjøringsruter). Byggherre holder nødvendige spesialskilt for faste omkjøringsruter. Entreprenøren har ansvar for drift, vedlikehold og lagring av skiltmateriellet. Ved behov for omkjøringer som ikke er regulert i planene for omkjøringsruter, skal byggherren kontaktes for fastlegging av omkjøringsrute.»</p> <p>Kapittel D2-S17 inneholder også et dokument merket «D2-S17 Beredskapsplaner». Innhold i dette dokumentet er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generelt • Beredskapsplaner tunneler • Trafikkberedskapsklasser • Rutiner for etablering av beredskap i Region sør • Stengningslenker og omkjøringsruter • Byggherrens beredskapsplan ved naturfarer (generell del – eget dokument)

Tilsynssaken i 2015 viste at det ikke alltid var samsvar mellom dokumentasjon av stengningslenker med tilhørende omkjøringsruter, og den dokumentasjon som var gjort tilgjengelig for entreprenørene via kontrakten. Denne saken har vist at det er etablert flere rutiner for tilsynspart sin kommunikasjon av planer/oppdaterte planer overfor entreprenørene.

Vurdering

Tilsynskriteriet er oppfylt.

Tilsynskriterium 6: Regionen skal planlegge, gjennomføre og evaluere øvelser for håndtering av hendelser på veg.

Innhentede data

Ifølge regional trafikkberedskapsplan bør øvelser «primært [...] knyttes til fremkommelighetsutfordringer basert på gjeldende ROS-analyser». Utover dette er ikke tema for øvelser nærmere beskrevet. Det går heller ikke fram av planen hvilke ROS-analyser øvelsene skal baseres på. Omfang og frekvens er ikke eksplisitt nevnt, men det er lagt føringer for at øvelsene bør «inneha elementer av samvirke (internt og/eller eksternt)».

Den regionale planen legger ansvar for initiering, gjennomføring og evaluering av øvelsene på objekteier, men det går ikke fram av planen hvem som er objekteier. De intervjuede både på regionsnivå og på vegavdelingene hadde ulik forklaring på hvem objekteier er, og nevnte blant annet tunneleiere og de ansvarlige for driftskontraktene.

Det er ikke opplyst om eller dokumentert at øvelser har funnet sted for driftskontraktene som er inngått etter 1. november 2015.

Tilsynspart har lagt fram oversikt over gjennomførte øvelser for fire av fem vegavdelinger, og den viser at det er gjennomført 25 øvelser på riksveg det siste halvannet året. 17 av øvelsene gjaldt brann i tunnel, og inngår derfor i beredskapsplaner for tunneler. Det går også fram av oversikten at det i én av de 25 øvelsene har blitt øvd på beredskapsplan for omkjøring (E18 Brokelandsheia).

I tilbakemelding på utkast til rapport opplyser tilsynspart at det nærmest daglig er reelle hendelser knyttet til trafikkavvikling hvor man bruker beredskapsplan, dvs. omkjøringsrutene. Tilsynspart gir uttrykk for at dette kan betraktes som en øvelse.

Det har ikke vært en del av tilsynet å undersøke om det planlagte antall øvelser har blitt gjennomført.

Vurdering

Den regionale trafikkberedskapsplanen setter ikke tydelige føringer for ansvar, tema, omfang og involverte parter, og dette kan medføre at øvelser som gjelder trafikkberedskap ikke planlegges og gjennomføres i vegavdelingene. Dokumentgjennomgangen har vist det er øvd på framkommelighet i én øvelse.

Gjennomføring og evaluering av øvelser i forbindelse med håndtering av hendelser på veg er viktig for å prøve ut om eksisterende planverk fungerer etter intensjonene og dra nytte av erfaringer etter øvelser i videreutvikling av lokale trafikkberedskapsplaner for omkjøringsruter eller andre temavise planer (tunnel, naturfare, værutsatte strekninger, bruer, ferjekaier).

Dersom det ikke er gitt tydelige føringer fra regionsnivå for hvilke tema, hvilket omfang og frekvens øvelsene skal ha, kan det medføre at etablerte rutiner ikke blir gjennomgått og ikke endret for å sikre at erfaringer fra øvelsen blir ivaretatt.

Funn 4 – observasjon

Innhentede data tyder på at regional trafikkberedskapsplan i Region sør er mangelfull når det gjelder å beskrive ansvar for øvelser, tema for øvelser, omfang, frekvens og involverte parter.

Vedlegg 1: Mottatt dokumentasjon

- Oversikt over driftskontrakter som er fornyet etter 01.11.2015 samt driftskontraktens omkjøringsruter, info om gjennomført RoS-analyse og kommentarer/merknader.
- Oversikt over dokumentasjon jamfør vedlegg 2 i Regional trafikkberedskapsplan, Region sør, datert 01.11.15. Inneholder også informasjon om når disse skal oppdateres og når dette er gjort.
- Lokal trafikkberedskapsplan – Vegavdeling Telemark (revidert 22062016)
- Lokal trafikkberedskapsplan – Vest-Agder 15 juni 2016
- Lokal trafikkberedskapsplan – Vestfold 1. juli 2016
- Lokal trafikkberedskapsplan – Buskerud 2016-2017
- Lokal trafikkberedskapsplan Aust-Agder 2016
- Regional trafikkberedskapsplan, datert 01.11.15
- Referat fra møte gjennomført 16.05.2017 i Region sør ang. regional trafikkberedskapsplan.
- Revidert Regional trafikkberedskapsplan datert 16.05.2017, 2. utgave
- Ytterligere info om dato for ROS-analyser etter første innsending av dokumentasjon
- Dokumentasjon for driftskontraktene Vestfold øst og Mandal
- Oversikt over alle omkjøringsruter på riksveg i vegavdeling Buskerud
- Oversikt over alle omkjøringsruter på fylkesveg i vegavdeling Buskerud
- Oversikt over alle omkjøringsruter på riksveg i vegavdeling Vestfold
- Oversikt over alle omkjøringsruter på riksveg i vegavdeling Aust-Agder
- Oversikt over alle omkjøringsruter på riksveg i vegavdeling Telemark
- Oversikt over alle omkjøringsruter på riksveg i vegavdeling Vest-Agder
- Navn på personer som kan være aktuelle for intervju.docx
- Eksempel på arbeidsvarslingsplan/skiltvedtak for omkjøringsruten Bangeløkka – Kobbervikdalen
- Eksempel på arbeidsvarslingsplan/skiltvedtak for omkjøringsruten Eikkryset – Vestfold grense
- Drammen 1-VegROS-rv, eksempel på VegROS for et utvalg omkjøringsruter, skjermdump fra VegCIM
- Drammen 2-VegROS-rv, eksempel på VegROS for et utvalg omkjøringsruter, skjermdump fra VegCIM

- Hallingdal-VegROS-rv, eksempel på VegROS for et utvalg omkjøringsruter, skjermdump fra VegCIM
- Kongsberg-VegROS-rv, eksempel på VegROS for et utvalg omkjøringsruter, skjermdump fra VegCIM
- Ringerike 1-VegROS-rv, eksempel på VegROS for et utvalg omkjøringsruter, skjermdump fra VegCIM
- Ringerike 2-VegROS-rv, eksempel på VegROS for et utvalg omkjøringsruter, skjermdump fra VegCIM
- Ringerike 3-VegROS-rv, eksempel på VegROS for et utvalg omkjøringsruter, skjermdump fra VegCIM
- Gjennomført VegROS for fylkesveger i vegavdeling Buskerud
- Brev som omhandler «Trafikkberedskap. Håndtering av uforutsette hendelser på veg – lokal trafikkberedskapsplan for Vestfold med definerte stengningslenker og omkjøringsruter for E 18»
- Eksempel på utarbeidet skiltplan, gjelder 07 Ev00018-020 Farriseidetkrysset 46 – Skykrysset 47 nordgående.
- Eksempel på utarbeidet skiltplan, gjelder 07 Ev00018-020 Farriseidetkrysset 46 – Skykrysset 47 nordgående.
- Innkalling til møte, brev som gjelder «Trafikkberedskap. Håndtering av uforutsette hendelser på veg
Ny Håndbok R611 Invitasjon til informasjons- og samarbeidsmøte»
- Invitasjon, brev som gjelder «Trafikkberedskap. Håndtering av uforutsette hendelser på veg
Ny Håndbok R611 Invitasjon til informasjons- og samarbeidsmøte»
- Lokal trafikkberedskapsplan – Vestfold, revidert versjon, 2. utgave
- Omkjøringsruter 2016, Powerpoint presentasjon som viser Vestfold sitt arbeid med trafikkberedskap
- Oversikt over omkjøringsruter, gjelder E18 i Vestfold
- 14.11.2106 Retningslinjer for VegROS
- 04.05.17 Retningslinjer for VegROS uten vedlegg
- Retningslinjer for VegROS 2017 – 2017-05-22
- Årsrapport VegROS, gjelder vegavdeling Vest-Agder
- Årsrapport VegROS 2016, gjelder Region Sør
- Mal og veiledning for rapportering av VegROS-aktiviteter
- Arbeidsvarslingsplan/skiltvedtak for omkjøringsruten Nesbyen – Svenkerud
- Arbeidsvarslingsplan/skiltvedtak for omkjøringsruten Torpo V – Gullhagen

- Oversikt over omkjøringsruter som benytter Fv.503 og Fv.801
- Oversikt over omkjøringsruter som benytter Fv.40, Fv.280, Fv.191, Fv.211, Fv.51 i vegavdeling Buskerud
- Oversikt over øvelser gjennomført etter 01.11.2015 i vegavdeling Vestfold (vedlagt var også øvings- og evalueringsrapporter der disse var utarbeidet)
- Oversikt over øvelser gjennomført etter 01.11.2015 i vegavdeling Telemark (vedlagt var også øvings- og evalueringsrapporter der disse var utarbeidet)
- Oversikt over øvelser gjennomført etter 01.11.2015 i vegavdeling Vest-Agder (vedlagt var også øvings- og evalueringsrapporter der disse var utarbeidet)
- Oversikt over øvelser gjennomført etter 01.11.2015 i vegavdeling Aust-Agder (vedlagt var også øvings- og evalueringsrapporter der disse var utarbeidet)